

Til Kulturdepartementet,

Kirkeavdelingen

Stat og kirke, et tydelig skille?

Jeg tillater meg å komme med en kort høringsuttalelse, som kun tar opp noen få spørsmål. Jeg er samtidig klar over at Prostene ikke nødvendigvis er regnet blant dem som er forventet å uttale seg.

1. Jeg aksepterer at høringsnotatet gir uttrykk for Regjeringen Solberg's politikk, men vil minne om at det er tradisjon for å la saker som angår Den norske kirke finne sin løsning i form av kirkeforlik på Stortinget.
2. Jeg aksepterer at det er krefter innen Den norske kirke som har arbeidet for en ytterligere løsrivelse, og et tydelig skille mellom kirke og stat, men bildet er langt fra så entydig som utredningen gir inntrykk av. Motstanden blant kirkens medlemmer og ansatte er betydelig. Det er vanskelig å hevde at Kirkemøtet, slik vi kjenner det i dag, er like representativt for Den norske kirke og dets medlemmer, som Stortinget er for det norske folk.
3. Jeg mener det hadde vært en fordel å få avklart den fremtidige finansiering for Den norske kirke før Virksomhetsoverdragelsen fant sted. Her vil det trenge omfattende utredningsarbeid om ulike modeller. Kommunal finansiering av den lokale kirke har neppe fremtiden for seg, i hvert fall ikke når kommunereformen er gjennomført. Denne kommunale finansieringsplikt bør i stedet erstattes av statlige tilskudd (fortrinnsvis), obligatorisk livssynsavgift for alle (alternativt), eller kirkeskatt i en eller annen form.
4. Når vi først er inne på økonomi, er det vanskelig å forstå at Departementet på den ene side vil opprette Den norske kirke (sentralt) som et eget rettssubjekt, men på samme tid begrense dette juridiske subjekt fra retten til å ta opp egne lån.
5. Like sterkt som ønsket om status for Dnk som rettssubjekt, og ønsket om Virksomhetsoverdragelse, har ønsket om een felles arbeidsgiverlinje i kirken vært. Dette burde vært løst før en eventuell Virksomhetsoverdragelse.
6. I Den norske kirke har vi tradisjon for å tale om samvirke mellom «embete og råd». Dersom prestatjenesten overføres til Kirkemøtet med Kirkerådet som utøvende organ, blir det i stedet «embete under rådet». Dersom Kongen (departementet) ikke lenger skal være ansvarlig for prestatjenesten, bør prestatjenesten i stedet sortere under Bispemøtet, ikke under Kirkerådet.
7. Som prost er det vanskelig å gi gode råd til de eldste prestene når Virksomhetsoverdragelsen nærmer seg. Det er liten tvil om at Den norske kirke har behov for at prester blir stående i sine stillinger lengst mulig, fordi tilgangen på nye prester er begrenset. Samtidig kan det økonomisk sett virke som det tryggeste alternativet for prester i aldersgruppen 60+, å gå av med pensjon/AFP mens man fortsatt er statsansatt. På den måten vil man heller ikke bli en pensjonsbyrde for Den norske kirke i fremtiden, når Statens pensjonskasse om noen år vil sende regning for reguleringspremie og fremtidige pensjonsforpliktelser vedrørende presteskaper, til Kirkemøtet.
8. Høringsnotatet behandler på side 31-32 de av prostene (og noen få prester) som fortsatt er embetsmenn. Notatet slår fast vår status som «uavsettelige», uten at det skjer i form av avskjedigelse ved dom. Departementet slår fast at arbeidsforholdet i Staten vil fortsette, dersom noen av oss embetsmenn reserverer seg mot overføring til en fristilt kirke. Departementet synes imidlertid å mene at det ikke vil være grunnlag for å fortsette

lønnsutbetaling til de av prostene/prestene som ikke ønsker å bli virksomhetsoverdratt, men som samtidig ikke kan sies opp.

En slik påstand savner en god begrunnelse, ettersom en ansettelse som prost i en fristilt kirke vil være noe ganske annet enn status og identitet som uavsettelig embetsmann i Staten (under Kongen). Notatets formuleringer oppleves også som en særdeles lite vennlig måte å innlede en dialog med oss som tilhører denne kategori. I stedet bør departementet rette en særskilt henvendelse til de geistlige embetsmenn som er berørt av dette, forespørre hvem som ønsker å bli overført til en fristilt kirke, og inngå forhandlinger med de øvrige, gjerne gjennom Presteforeningen.

Dog skal det innrømmes at departementet synes å være villig til å vurdere den enkelte embetsmanns sak, individuelt. Dette oppleves som et positivt signal, og en delvis innrømmelse.

9. For øvrig vil jeg henvide til høringsuttalelse fra Den norske kirkes presteforening. Jeg slutter meg i hovedsak til Presteforeningens synspunkter.
10. Avslutningsvis vil vi ønske Kulturdepartementet og Kirkeavdelingen lykke til i det videre arbeid. Bruk gjerne god tid.

Nedre Romerike prosteembete 30. oktober 2014

Torstein Lalim, prost